

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์
เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1

Development of Art Activities Packages Based on Experiential Learning
for Creative Thinking Enhancement of Kindergarten Level 1 Students

สุธิดา ฮวดศรี¹ อุษา ปราบหงษ์² พจมาน ชำนาญกิจ²

Sudthida Hurdsri¹, Usa Prabhong² and Potchaman Chamnankit²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม ศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ 3) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรม ศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค ตำบลงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ก่อนและหลัง ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว ที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค ตำบลงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การเก็บรวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมศิลปะ ตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 2) แบบทดสอบ วัดความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรม ศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.74/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 2.81 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .12

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมศิลปะ การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop and out efficiency of Art Activities Packages based on experiential learning for creative thinking enhancement of Kindergarten level 1 students; 2) compare Kindergarten level 1 students' creative thinking before and after learning through the developed Art Activities Packages; and 3) examine the satisfaction of Kindergarten level 1 students towards learning through the developed Art Activities Packages. The research employed a One-Group Pretest-Posttest Design. The samples, obtained through a Cluster Random Sampling technique, were 20 Kindergarten level 1 students form me classroom at Ban Kokseekai School under the office of Sakon Nakhon Educational Service Area 2 in the second semester of the 2014 academic year. Data collection and analysis involved both quantitative and qualitative data. The research instruments were 1) Art Activities Packages based on experiential learning for creative thinking enhancement of Kindergarten level 1 students; 2) Creative thinking assessment form; 3) Students' satisfaction assessment form towards learning through the developed Art Activities Packages.

The findings were as follow:

1. The Art Activities Packages Packaged on experiential learning for creative thinking enhancement of Kindergarten level 1 students obtained the efficiency of 81.74/82.50 which was higher than that of defined criteria at 80/80
2. The Creative thinking of Kindergarten level 1 students at Ban Kokseekai School after the intervention had higher mean scores than the post-intervention mean scores at the .01 level of statistical significance.
3. The satisfaction towards learning through the developed art Activities Packages of Kindergarten level 1 student as a whole was at a high level with mean scores (\bar{x}) of 2.81 and Standard Deviation (S.D.) .12.

Keywords: Art Activities Packages, Experiential Learning, Creative thinking

ภูมิหลัง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้เสนอแนวปฏิบัติไว้ว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัย มีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรมจริยธรรม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีการเคลื่อนไหว ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 9) ซึ่งมีแนวคิดที่ได้เสนอแนะไว้เกี่ยวกับการ

จัดกิจกรรมว่า การสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิด ความสามารถของตนเองอย่างอิสระ มีการเร้าหรือกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาหลายทางด้วยตนเอง สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้ทางหนึ่งดังนั้นแนวการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับวัยโดยการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่หลากหลายเน้นกระบวนการคิดและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของเด็กปฐมวัย ที่ควรได้รับการส่งเสริมที่สุดคือความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความสำคัญต่อเด็ก ทำให้เด็กสามารถสร้างความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ ไม่จนต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 9) ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 177) สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552, หน้า 29) ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะที่สอดคล้องกันว่า เป็นความสามารถในการจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดอย่างหลากหลาย และรวดเร็ว แล้วสร้างเป็นความรู้ความคิดใหม่ของตนเอง สามารถคิดนอกกรอบได้มีผลงานการคิด สามารถริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ๆ ได้ เช่น งานเขียน งานศิลปะ งานสร้างสรรค์ ผลงานอื่นๆ โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐาน ทำให้เกิดความคิดใหม่อันนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ ที่แปลกใหม่ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์จึงมีผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจึงเป็นสิ่งที่ประโยชน์ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรให้การส่งเสริมสนับสนุนตามที่ (Torranec, 1962, p. 17 อ้างถึงในกระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 58) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ ด้วยการสอนการฝึกฝนและฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง ถ้าส่งเสริมให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าใดก็ยิ่งจะเป็นผลดีมากเท่านั้น วิธีที่สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้ การแก้ปัญหา โดยกระตุ้นให้ไวต่อปัญหาไวต่อช่องว่างของข่าวสาร หรือส่วนประกอบที่หายไปนั้น เด็กจะต้องค้นหาคำตอบด้วยการคิด การใช้เหตุผล การใช้จินตนาการ การผสมผสานเชื่อมโยง การคาดคะเนของเด็กจากสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความคิดในลักษณะต่างๆ ดังนี้ ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) คือ ความสามารถของบุคคล ในการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วและมีปริมาณมากกว่า ในเวลาที่จำกัด ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) คือ ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทและหลายทิศทาง ความคิดริเริ่ม (Originally) คือ ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิด

ธรรมดาหรือความคิดง่ายๆ และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) คือ ความคิดในรายละเอียด เพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 9) ที่กล่าวว่า การสอนความคิดสร้างสรรค์ และฝึกฝนให้เด็กคิดอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นคุณภาพในตัวของเด็ก ให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการเลือกการจัดประสบการณ์มาใช้ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดพฤติกรรมที่ดี ในการเข้าสังคม สอดคล้องกับคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรในหัวข้อประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 20) การที่เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันจะทำให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือ แบ่งปัน การร่วมมือ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การรู้จักการรอคอยได้เรียนรู้ การผลัดเปลี่ยนกันทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นพัฒนาการทางสังคมที่ดี และเด็กควรจะมีเพื่อเป็นพื้นฐานในการเข้าสังคม เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ภาพพระบารายสี การปั้น การฉีกปะ การพิมพ์ภาพ และการประดิษฐ์เศษวัสดุต่างๆ ที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน การพัฒนาบุคลิกภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง การพัฒนาการ แสดงออกทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม กิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จัดเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทางด้านการศึกษาและสามารถพัฒนาเด็กใน

ทุกๆ ด้าน และเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ และกิจกรรมที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ของเด็ก จะพัฒนาให้เด็กดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดอิสระ รู้จักที่จะให้ความร่วมมือ และเรียนรู้ที่จะคิดและตัดสินใจ โดยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจึงมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง (พรเพ็ญ บัวทอง, 2555, หน้า 2)

กิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ค้นพบวิธีแก้ปัญหาในวิถีทางที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน สถานการณ์ ของโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในทุกด้าน หากยังใช้ความคิดแบบเดิมๆ อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องคิดสร้างสรรค์ คิดใหม่ขยายขอบเขต ความคิดให้ทะลุทะลวงออกไปจากเดิมให้ได้ จึงจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างลงตัว ก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่อย่าง ไม่หยุดยั้งสถานการณ์ในการแข่งขันเสรีทางการค้านั้น ผู้ผลิตสินค้ามีความจำเป็นจะต้องพยายามคิดผลิตสินค้าใหม่ที่ดีกว่าคู่แข่งทั้งในเรื่องของความแปลกใหม่ คุณภาพ ราคา ประโยชน์ใช้สอย เพื่อที่จะรักษาส่วนแบ่งการตลาด และอันดับในการแข่งขันไว้ได้ ดังนั้นจึงก่อให้เกิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ขึ้นตลอดเวลาช่วยให้พบหรือได้สิ่งที่ดีกว่าเดิม ปัจจุบันบุคคลในทุกอาชีพ ทุกองค์กร มีความจำเป็นจะต้องเรียนรู้ เพื่อพยายามปรับสภาพหรือพัฒนาวิชาชีพอ่าง ไม่หยุดยั้ง เพื่อก้าวสู่อนาคตทันโลก ทันเหตุการณ์ ในการพัฒนาวิชาชีพหรือพัฒนาองค์กร จึงมีความจำเป็นจะต้องพึ่งคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ได้พบสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมีความอดทนอดกลั้น การเผชิญและยอมรับต่อสถานการณ์ที่เป็นจริง รวมทั้งจินตนาการที่ควบคู่กับความอดทน จะสามารถสร้างสรรค์ตนเองและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ใน

ลักษณะที่เหมาะสม พึ่งพอใจมีชีวิตที่เป็นสุข (สุวิทย์ มูลคำ, 2547, หน้า 26-27)

การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาของเด็กปฐมวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัยการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) เริ่มแรกจากงานของดิวอี้ (Dewey, 1967, p. 65) ที่ว่าการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งโดยธรรมชาติหรือสถานการณ์จำลอง รวมทั้งการสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่นจะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองรู้สึกผูกพันมีความต้องการและความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ต่อไป การเรียนแบบเน้นประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนความคิดกับการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนแนวพฤติกรรมนิยม ซึ่งยึดครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียน มาเป็นการเน้นด้านการคิด (cognitive) มนุษย์นิยม (humanistic) สังคม (social) และรูปแบบการเรียนรู้ที่เรียกว่า Constructivist Learning Model นอกจากนี้ยังพบว่าสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความจำเป็นที่ต้องเพิ่มในเรื่องความยืดหยุ่นและศักยภาพในการผสมผสานความรู้เดิมกับประสบการณ์ในรูปแบบที่ใหม่และแตกต่างกันออกไป (สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ, 2544, หน้า 44)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 ด้าน ผู้เรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านโคกสีโค อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2551 ผลการประเมินภายนอกในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีผลการประเมินคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.87 อยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551, หน้า 4) ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด โรงเรียนกำหนดมาตรฐานไว้ที่ระดับดี จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพื่อจะส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิด

สร้างสรรค์ของตนเองได้เต็มศักยภาพ เพื่อเป็นรากฐาน
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของ
การวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม
ศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อ
เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ
ตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้าง
ความคิดสร้างสรรค์

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการ
เรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิด
สร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การทำวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่างไว้ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1
ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 17 สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2557 จำนวน 14 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น
185 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียน
บ้านโคกสีโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1
ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือก
แบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียน
เป็นหน่วยในการสุ่ม และนักเรียนเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วง
อายุเดียวกัน มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญา ที่แตกต่างกันอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 5 ชุด ประกอบไปด้วย ชุดที่ 1 หนูน้อยน่ารัก ชุดที่ 2 บ้าน ชุดที่ 3 ผลไม้ ชุดที่ 4 สัตว์ ชุดที่ 5 ของเล่นของใช้

2. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ใช้แบบทดสอบที่ซีที-ดีพี (TCT-DP) ของเจเลน และเออร์บัน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบสัจลักษณ์ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 ลำดับขั้น ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ใช้เวลา 12 นาที ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปฐมวัย เก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน ด้วยแบบทดสอบที่ซีที-ดีพี (TCT-DP) ของเจเลน และเออร์บัน (Jellen and Urban, 1986, pp. 138-155)

2. ทดลอง (ใช้เวลา 5 สัปดาห์) ผู้วิจัยดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค ในระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสังเกตพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ และใช้แบบบันทึกพฤติกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของการทดลอง ทุกกิจกรรม ทั้ง 5 สัปดาห์

3. หลังการทดลอง ใช้เวลา 12 นาที โดยผู้วิจัยใช้แบบทดสอบที่ซีที-ดีพี (TCT-DP) ของเจเลน และเออร์บัน (Jellen and Urban) ชุดเดิมเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน หลังการทดลอง

4. ขั้นตอนแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ใช้เวลา 12 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค โดยการหาคะแนนมาตรฐาน E_1/E_2

1.2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค ก่อนและหลังได้รับการจัดการกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

1.3 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และพิจารณาจากการสังเกต การบันทึกพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ ในการดำเนินการระหว่างทดลองและหลังทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

2.2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent Samples)

2.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลงผลคะแนนตามระดับความพึงพอใจ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.74/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีโค ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12

อภิปรายผล

จากผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.74/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบ ตั้งแต่การสำรวจปัญหาการคัดเลือกประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนา ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมกำหนดส่วนประกอบของชุดกิจกรรมจัดทำชุดกิจกรรมฉบับร่างให้คณะกรรมการปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อแก้ไขแล้วจึงนำชุดกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรม ในด้านรูปแบบชุดกิจกรรมแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมอยู่ในช่วงคะแนน 4.67-4.73 จากคะแนนประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ แปลค่าได้ว่าชุดกิจกรรมนี้ มีความเหมาะสมมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.71 เมื่อนำชุดกิจกรรมนี้ ไปจัดการเรียนการสอนเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิด แสดงออกทางการปฏิบัติกิจกรรมตามจินตนาการและเกิดพลังความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้เด็กได้คิดเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นในทางการคิดในทุกๆ ด้าน ทั้งความคิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังปรากฏผลตามที่กล่าวไว้ข้างต้น จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบ เป็นชุดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประกอบกับจัดบรรยากาศในการเรียนที่เข้าใจทำให้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นอย่างดี ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการจัดทำอย่างมีระบบ และมีวิธีที่เหมาะสม โดยศึกษาหลักสูตรคู่มือครู เนื้อหา องค์ประกอบที่สำคัญของชุดกิจกรรมเทคนิคการสร้างชุดกิจกรรมจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ นอกจากนั้นยังได้ศึกษาการจัดทำชุดกิจกรรมตามการจัดของ สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 52) กล่าวไว้ว่า

ชุดกิจกรรมว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนให้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน 2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงานเป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้บรรจุในชุดการเรียนรู้ บัตรคำสั่งหรือบัตรงานจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายเรื่องที่จะศึกษาคำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรม 3. สารและสื่อการเรียนประเภทต่างๆ จัดไว้ในรูปของสื่อการสอนที่หลากหลาย 4. แบบประเมินผลเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเอง ทั้งก่อนและหลังเรียน ซึ่งได้สอดคล้องกับ สมถวิล นุ่มหันธ์ (2551, หน้า 10) ที่ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบหลักๆ คือ คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เนื้อหา สื่ออุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมิน นอกจากนี้ นวพร เรื่องสมบัติ (2553, หน้า 44) ได้สรุปเกี่ยวกับ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู ลดบทบาทของครูช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ สนุกสนานขณะเรียน นำมาวัดผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า ช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะพัฒนาตนเองได้เต็มที่เพิ่มความมั่นใจ ได้รับความสนใจ เสริมประสบการณ์นักเรียนให้กว้างเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจด้วยชุดกิจกรรมนี้ได้ผ่านตรวจสอบจากคณะกรรมการการศึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อแก้ไขแล้วจึงนำชุดกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ นำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจในการทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจในผลสำเร็จของงาน ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ บุญสวัสดิ์ (2548) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน มีประสิทธิภาพ E_1/E_2

เท่ากับ 81.14/80.85 ซึ่งมีประสิทธิภาพเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัต ศรีพันธ์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้ผสมเป็นฐานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์ พบว่า แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดการเรียนรู้ผสมเป็นฐาน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.19/83.79

2. ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นชุดกิจกรรมที่อ้างอิงแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP ของเจเลน และเออร์บัน (Jellen and Urban) สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา กิรติจริยโสภณ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปั้น สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปั้น และเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปั้นกับนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลปลุกปัญญา พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้กิจกรรม ฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปั้นมีความสามารถด้านคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิวา พลธานี (2551) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 โรงเรียนบ้านหิดหาด จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการ

ด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและด้านความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา แผลงทับ (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 อายุ 3-4 ขวบจำนวน 20 คน แยกออกเป็นเพศชาย 10 คน และเพศหญิงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดนาพรม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็ก พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีพฤติกรรมการมีสมาธิที่ดีขึ้นกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกสีไค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการวิจัยโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากตั้งคำถามของ รุ่งนภา อัมรัตน์ (2555, หน้า 62) สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าความพึงพอใจเป็นคุณลักษณะทางจิตใจหรือทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความชอบหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน หรือการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ตรงตามทฤษฎีของ มาสโลว์ ที่จัดทรงกลม สนวนกัน (2555, หน้า 70-71) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่นๆ ตอนหนึ่งว่าทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของ มาสโลว์ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษยนิยม เขาได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมาก ทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์ มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ

เขามีความเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้นแรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการพฤติกรรมของคนเรา มุ่งไปสู่การตอบสนอง ความพอใจ มาสโลว์ แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับด้วยกัน ได้แก่ 1. ความต้องการด้านร่างกาย 2. ความต้องการความปลอดภัย 3. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ 4. ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น 5. ความต้องการความเป็นตัวตนอันแท้จริงของตนเอง เมื่อการวิเคราะห์โดยรอบด้านแล้ว จะพบว่าระดับความต้องการทั้ง 5 ระดับของมนุษย์ตามการจัดของ มาสโลว์นั้น สามารถตอบคำถามเรื่องความมุ่งหมายของชีวิตได้ครบถ้วน ซึ่งสรุปได้ว่า ความสุขที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 นั้นเกิดมาจากความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ครูควรศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเทคนิควิธีการให้เข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน

1.2 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ระดับปฐมวัย ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดกิจกรรมที่ยากเกินไป ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนและหมดความสนใจในกิจกรรมนั้นๆ

1.3 ครูควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน เช่น ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้ยอมรับในความสามารถของเด็ก ไม่สกัดกั้นการพัฒนาความคิดของเด็ก สร้างบรรยากาศอบอุ่น ยอมรับในการแสดงออก ตอบคำถามทุกเรื่องที่เด็กถาม ยกย่องชมเชยเมื่อเด็กมีจินตนาการที่แปลกใหม่ ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น เพื่อให้เด็กนักเรียนได้กระตือรือร้นสนใจในกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ

1.4 การนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะกิจกรรมนี้สร้างขึ้น สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผู้นำไปใช้สามารถ

ปรับกิจกรรมหรือยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม

1.5 ครูควรใช้แบบสังเกตควบคุมไปกับการสอนเพื่อใช้สังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรม เช่น การตอบคำถาม การให้ความร่วมมือในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการเรียนรู้ ควบคุมไปกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ เจตคติ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงเทคนิควิธีอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น แผนการสอนภาษาตามแบบธรรมชาติ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านและโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษา (อายุ 3-6 ปี) พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

กุสุมา แมลงทับ. (2553). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดนาพรม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี:

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

จันทร์เพ็ญ บุญสวัสดิ์. (2548). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ฉัตรมงคล สนวนกัน. (2555). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้วยเกมการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นวพร เรืองสมบัติ. (2553). *บันทึกการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

พรเพ็ญ บัวทอง. (2555). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รุ่งทิภา พลขำนิ. (2551). *การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

รุ่งนภา อัมรัตน์. (2555). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงเหตุผล ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมถวิล นุ่มหันท. (2551). *การพัฒนาชุดกิจกรรมบูรณาการ หน่วย ผลไม้ สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ์. (2544). *การยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง พิมพ์ครั้งที่ 3*. เชียงใหม่: แสงศิลป์.

สุคนธ์ สิทธิพานนท์ และคณะ. (2552). *พัฒนาทักษะการคิด พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัต ศรีพันธ์. (2555). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์...การสอนคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

_____. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิดสร้างสรรค์ พิมพ์ครั้งที่ 4*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2551). *รายงานการประเมินภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน).

อังคณา กิรติจรีโยสภณ. (2549). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการปั้น สำหรับนักเรียนอนุบาลปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

Dewey, John. (1967). *Democracy and education*. New York: n.p.

Jellen, G. and Urban. (1986). Test for Creative Thinking Drawing Production. *The Creative Child and Quarterly*, 11(8), 107-155.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร